

## Vad har hänt?

**S**TADSKOLLEGIET I STOCKHOLM har beslutat att icke bekosta ifrågasatt flaggnig vid prinsparet Gustaf Adolfs och Sibileys återkomst från sin bröllopsfärd. Det kan vid första påseend ses synas tuffigt att inbespara de ifrågasatta trehundra kronorna och huvudsakligen har ju vid föregående liknande tillfällen villigt klätt sig i festskrud.

Kanske sparsamhetsynpunkten ändå icke varit enbart avgörande. De starka antidemokratiska tendenser, som vid bröllopet ifråga gjorde sig gällande på måhända verkligt avskräckande. Emellertid kommer det unga paret icke att behöva sakna sina flaggor på Norrbro, ty de bekostas av enskilda medlemmar i Stadsfullmäktige. Dessutom — den illustrerade veckopressen ha de ju för evigt på sin sida.

**E**N KRAFTIG SKATTEFÖRHÖJNING föreslås av stadskollegiet i Stockholm socialdemokratiska majoritet, från 5:70 till 8:15 pr bevilningskrona. Högerhän i sin reservation dock endast kommit 50 öre lägre. Men en väldig presskampanj har uppstått mellan de båda lägren. Stockholm får nu pröva på vad andra kommuner redan länge burit, men det är dock långt kvar till en del landskommuners 40 å 50 kronors skattestreck.



»Säkerhetsständstickor.

**S**TOCKHOLMSPRESSEN HAR OCKSÅ TAGIT ILLA UPP att Tändsticksbolagets huvudkontor återförläytas till sin födelsestad Jönköping, som utlovat bolaget flyttihjälpen i form av skattehindring. Tändstickorna borde aldrig ha flyttat från Jönköping, där de, som synes på bilden av en av de första tändsticksaskarna, hade en lyckigare tillvaro.

**F**RIKÄND BLEV BEDA WALLIN från det polistat som hennes underörrådsverksamhet åsatt henne. Att kvacksalvare kunna skada är uppenbart, lika uppenbart som att legitimerade läkare felbehandling även kan skada en sjuk. Men att underverk emellanåt ske vid hällsans återställande — undret må nu bära den ena eller den andra ursprungsbeteckningen — det kan dock ingen förneka.

**D**E DANSKA VALENS DEFINITIVA RESULTAT visade ökning för socialdemokrater och höger och minskning för vänster och radikaler. Största röstökningen uppvisade kommunisterna, som förut örepresenterade i Folketinget fingo två mandat och Retsforbundet, som vunnit ett — från tre till fyra.

**G**RÖNLANDSPRAGAN har nu börjat behandlas inför Haagdomstolen. Danmark har lämnat en utförlig förklaring över sina forskningsbråder på Grönland, det historiska sammanhanget mellan de två och Danmarks ansvar inför Grönlands öde. Norge har nu ordet.

**E**N GRUPP FINSKA RIKSDAGSMÄN ha begärt att riksdagshuset måtte befrias från fem skulpturer av Aaltonen, föreställande nakna människor och som riksdagsmännen ifråga anse störande. Man skönjer en parallell till den anda som åstadkommit tyska baddekretet.

**Ada Nilsson:**

## Tre böcker om själens kamp och nöd.

Ensamtetets brunn — sakkunskapen.

**T**re böcker handlande om människosjälens kamp och nöd ha nyligen översatts till svenska. Av dessa äro två populärvetenskapliga läkarböcker med var sin dansk psykiater till upphovsman. Från början ha de kommit till som föreläsningar vid Köpenhamns universitets pastoralseminarium, sålunda avsedda för blivande själsbörjare av facket. Den tredje boken, som äsytas, är en engelsk — i England förbjuden — roman av den framstående författarinnan *Radclyffe Hall* och bärande namnet *Ensamhetens brunn* — The well of loneliness.

**Ett gripande mänskligt dokument.**

Denna bok är ett gripande mänskligt dokument som i romanform belyser livsöden, vars konstitutionella biologiska, d. v. s. av livet självt betingade egenskaper är att i sexuellt avseende reagera mera för det egna könet än för det motsatta, vilka personer bruka kallas inverterade eller homosexuella. Detta är något som i och för sig självt salunda varken behöva vara lastbart eller straffbart. Men den allmänna åskådningen har bränt in Kainsmärket på deras panna, ställt dem inför ofta fullkomligt lösbara konflikter och därigenom mången gång stortört dem i last och nöd.

**Vad säger sakkunskapen?**

För läsaren av denna bok är det gott att på förhand vara laddad med den kunskap och insikt i själsliga konflikter som de bägge först nämnda böckerna kunna ge. Författarna äro de båda danska hospitalsöverläkarna dr *H. I. Schou* och dr *Hjalmar Helweg*.

Men man bör börja med doktor Schous bok — *Själsliga konflikter* (Lindblads förlag, 3:—), ty doktor Helwegs — *Själsliga lidanden* (Bonniers, 5:50) är på många punkter en polemik mot Schou. Jag känner ingenting om doktor Schou personligen. Men jag skulle kunna föreställa mig honom som en äldre, sympatisk, av sina patienter uppskattad läkare med en viss konservativ inställning parat med religiösa och sociala intressen. I doktor Helweg möter vi ävenledes en mycket

**S**AMTIDIGT HA MANTSALAMANNEN, som nu slutdöms av Åbo hovrätt, fått ganska milda domar. Av 96 årtalade ha 24 frikänts, 20 fått amnesti, 32 villkorlig dom — däribland Wallenius och Kosola — resten fängelse och tukthus högst 2 år.

**T**RONTALET inför det nyöppnade engelska parlamentet uttrycker bl. a. sina förhoppningar om den kommande ekonomiska världskonferensens betydelse. Och MacDonald har lovat att regeringen skall göra allt vad den kan för att få konferensen till stånd snarast möjligt. Samtidigt meddelas från Genève att konferensen, som skulle hållits i februari, uppskjutits till maj månad.

**S**EDAN v. PAPAN FATT LOV att rymma fältet, har Hindenburg satt sig i förbindelse med Hitler och anmodat honom undersöka möjligheterna för en parlamentarisk regering — Hindenburgs villkor. Detta krav kan Hitler icke uppfylla, utan vidhåller sin begäran att få re-



Radclyffe Hall.

sympatisk, djupt kultiverad personlighet som utgående från rent biologisk synpunkt med klar syn och mod drar ut de sociala konsekvenserna.

**Det religiösa anlaget kan saknas helt.**

Som ett exempel på deras olika inställning till själens problem må anföras deras olika uppfattning om vad de kalla *det religiösa anlaget*. Schou konstaterar först, att för de flesta människor existerar det på det hela taget icke någon fråga om det religiösa anlagets psykologi. Han gör sedan vissa påståenden såsom att detta anlag kan variera betydligt både kvantitativt och kvalitativt hos olika människor, ja, »stilsyneladande mangle helts. Detta kallar han för »religiös Aτροφis, d. v. s. »en sygelig svækkelse i Evnen til at gøre religiøs Erfaring». »Det at være religiøs er noget normalt og naturligt», säger han, liksom att »den religiöse Aτροφis er en Sygdom som kræver en bestemt Behandling», som han också i detalj går igenom.

**Möjligheter till religiös utveckling är ej allom givna.**

Helweg har en helt annan syn på denna fråga, som han tar upp i ett kapitel om förutsättningar för religiös utveckling. Han framhåller där att det fordras en viss själslig konstitution för att en individuell skall vara i stånd att uppta och

(Forts. å sid. 4.)

**Elin Wägner:**

## Kväkarna i Amsterdam.

**E**n gämt av Europa.

Mellan två nummer av Tidevarvet har jag varit nere som en »vän av Vänerna» på en internationell kväkarkonferens i Amsterdam, en följeslagare till Emilia Fogelklou. Det är inte länge sedan Tidevarvets läsare genom dess redaktör fingo första-hands-skildringar från en annan internationell konferens i samma stad, nämligen den omstridda antikrigskongressen i augusti månad.

Det kunde ju vara en effektiv utgångspunkt för min skildring att söka jämföra den stora brokiga antikrigskongressen med dess hetsiga stormangrepp mot morgondagens mörka skugga, det imperialistiska kriget, med kväkarnas stilla oprogrammatiska samling inför världens nöd, deras erbjudande av sig själva som verktyg ifall den eviga viljan skulle behöva dem. Men utan att följa upp den motsättningen skulle jag vilja säga att den första av dessa två kongresser, fast den inte nämndes annat än i enskilda samtal, tycktes mig närvarande i den andra som en utmaning, en fördommjukelse, en sporre för alla bekvämare av tron på att en omskapning av världen kunde ske utan våld genom kraften hos kärleken och gemenskapens idé. Ty bli bekännarna av den tron slagna av verkligheten, beror det på att de icke dugt att nytja till fullo det vapen som Gandhi kallar the Sword of selfsacrifice.

(Forts å sid. 4.)

**Hagar Olsson:**

## Mystikern i Sven Dufva-skepnad.

**D**ichard Hejll — utgivaren och översättaren av Pascals »Tankar» (Bonniers klassikerbibliotek) — är inte en författare som vill jämna vägen för sig genom att smicka pressen. Den och dess »leghojns» (d. å. journalisterna och kritikerna) äro föremål för hans djupaste förakt. Dessa »Lögnsens pesthärdar», dessa »kloaker av andlig smuts och orenlighet» — se där några av de lindrigaste bland de inaktiva han i sin nya bok *Ragnarök* bombarderar den svenska kulturpressen med! Till yttermera visso försäkras han kategoriskt: »Allt som står i en tidning är lögn».

En förhårdad journalist, som måhända i svarta stunder hyst en liknande misstanke, blir naturligtvis intresserad av en så frispråkig författare...

Den innersta förkunnelsen i boken är densamma som författarens uttryckt i sina tidigare skrifter: subjektivitetens värde och betydelse för människan. Såsom sann mystiker ser Hejll »den enskildes som det andliga livets medelpunkt och betraktar all aktuell social kamp såsom bluff och nonsens. Tankegången återfinnes i företälet till *Tankar*, och vidare utvecklad

Man kan uppleva tidens nöd i sin ensamma natts maktlöshet, i en enskild människas öde eller då man stannar vid storstädernas sopp- och stämpelingskøer. Men också, och då på ett särskilt sätt, då man sitter bland människor som samlats var och en från sina utsläpster på olika kontinenter, människor som alla bära tidens börd på sina skuldror, alla äro stämplade av arbete och av den mödosamma strävan efter klarhet i tidens problem men också av den samlande övergångspunkt för in djupet bakom denna nöd och oro vilar en kraft, som när som helst kan slå upp, på vilken plats som helst i världen, i den grupp av människor som är utsedd och beredd.

Att söka sig samman och vara tysta tillsammans, att treva sig fram gemensamt som genom ett mörker, så länge mörkret måste vara, det är för kväkarna ett medel till beredelse. Men väntan får icke vara passiv. Om den är stillet innerst, måste den vara aktivitet i det yttre livet. Om man icke har någon teoretisk lösning, ej heller någon femårsplan för världens räddning, kan man alltid sätta ett historiskt exempel, medan man väntar. Så göra de fransmän, för övrigt inte alla kväkare, som nu ge sig till Berlins fatigvarter för att där öppna en kantina för hungrande barn, en »foyer franco-allemande» som samtidigt blir en fransk-

(Forts å sid. 4.)



Hitler talar.

Veckovardelen



Läckert och hälsosamt är smörgåsbrödet  
**UPLANDSKUBBEN**  
I hygienisk förpackning hos Eder handlande.  
Undvik efterapningar!  
Begär uttryckligen Uplandskubben!

# TIDEVARVET

**REDAKTIONSKOMMITTÉ:**  
Elin Wägner,  
Elisabeth Tamm,  
Ada Nilsson,  
Honorine Hermelin.

**REDAKTÖR:**  
Carin Hermelin.  
**ANSVARIG UTGIVARE:**  
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag.  
Trievaldsgränd 2 3 tr., Stock-  
holm. Tel. N. 48 42.

### ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

#### Eva Anders Advokatbyrå

Inneh: Eva Andén.  
Norrländsgatan 18,  
Tel. 75 75, 75 76  
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvskä-  
Botredningar och testamenten, för-  
valtningsuppdrag. Även skriftliga  
förhandlingar.

### LÄKARE

Införd genom Stockholms Läkarförening.

#### Doktor Sofia Allewin

Inväntes sjukdomar, lungsjukdomar.  
Mottagning 2,30—3,30 samt efter  
översenskommelse pr tel. Sva 20770.  
Sveavägen 104.

### TANDLÄKARE

Tandläkare  
**Per-Einar Fryklöf**  
Norr Milärsstrand 76, 7 tr.  
Mottagn. kl. 12,30—1,30, 6—7 e. m.  
samt pr tel. Kh. 342 46.  
Låga taxor. Rådfrågn. kostnadsfri.

### Tandläkare

**Maja Groth,**  
Styrmansgatan 571  
Tel. O. 67 08, O. 67 40.  
Mottagning enligt översenskommelse.

## Liliesjöös

### Parfyeri- och Sjukvårdsaffär STOCKHOLM

Butiker:  
Fridhögsgatan 16 — Tel. Kh. 59 82  
Hantverkargatan 85 — Tel. Kh.  
59 85.  
Sveavägen 109 — Tel. Va. 170 25.  
Aderbräckstugun — Hälforesinlägg  
— Maggördar — Bräckband — Sani-  
tets- och Förbandsartiklar — Kata-  
loger gratis.

### Klockarebolagets

Begravningsbyrå.  
Skeppareg. 39, (6)73436, N. (20)6098.  
Fällator: S:t Paulsg. 15, So. (40)3087.  
Ågrensg. 40, Kh. (5)335 28.  
Efter affärstid Ss. (40)42 40.

## Alma Axelssons FÖRLOSSNINGSHEM

LINNEGATAN 19  
Mottager inackord. även för längre tid.  
Tryggt och ogen., värläk.  
Tel. 778 24.

### Tandläkare

**EMIL LINDBLADS  
PRIVATKLINIKER**

Stockholms största och modernaste  
tandkliniker för alla samhällsklasser.

Östermalms:  
Kommenborgsg. 16, Tel. 728 50, 728 70  
**Kungsholmen:**  
Hantverkareg. 37, Tel. K. 37, K. 37 38  
(Besöksbyggnaden i Kungsholms Läroverk)

Mottagn. 8.30—9, 1.30—2, 6—7.  
Tandvård behandlas hela dagen 8—7.  
Lördags stängs 4 (sommarmån. 2).

Kostnadsfri rådfrågning.  
Endast exam. tandläkare.



Den 26 Nov. 1932.

## Dränk Amerika i guld.

Man vet ännu inte resultatet av den konferens som hållits mellan Amerikas blivande president Roosevelt och den ända till mars fungerande presidenten Hoover med anledning av den från England, Frankrike, Belgien och Tjeckoslovakiet var för sig gjorda hemställan om förlängning av moratoriet samt revidering av hela skuldproblemet. Till en början syntes man vara tämligen säkra på att den amerikanska kongressen skulle gå med på en förlängning av moratoriet, vilket skulle ge Roosevelt och det demokratiska partiet tid att ta upp skuldfrågan i dess helhet. Men de sista dagarnas underrettelser synas gå i den riktningen att de respektive länderna få vara beredda på att stå sitt kast. Vad England beträffar förfaller den femtonde december tjuguttåtta miljoner pund till betalning. Den engelska regeringen har i sin budget för året icke upptagit denna post och ett uppbringande av betalningsmedel skulle nu kunna ytterligare försäkra punktkursen.

Lörd Beaverbrooks tidningar och även den socialistiska Daily Herald har inlett en kampanj för skuldernas omedelbara betalning i guld. Låt oss icke betala med varor eller existerande amerikanska tillgodohavanden, utan låt oss ge Amerika allt det guld England har i sina källare. Och vad som därefter fattas böra vi samla ihop genom att ge våra smycken, våra undgängdoma guldsaker, ja, till och med våra förlövingsringar. Låt oss dränka Amerika i guld!

Skulde detta vara en lösning? Här har hållits och kommer fortfarande att hållas ett otal kongresser och konferenser, som först uppskjutas månad efter månad innan de kunna komma till stånd — om reglerande av de stridandes inbördes skulder och skädestånd och hela världen har under tiden blivit mer och mer försänt i armod och arbetslöshet. Den ena planen efter den andra har gjorts upp hur det ena eller andra landet skulle kunna i varor avpressas betalningar för sina skulder. Moratorier och stillhålltevalva ha jagat varandra. Ett gentlemans agreement mellan de i världskriget deltagande europeiska staterna kom till stånd vid Lausannekonferensen i väras. Frankrike gick med på skädeståndets strykande. Men skuldfrågan till Amerika är ännu svävande.

Om det engelska förslaget genomfördes vore därmed vunnet att de generationer som varit med om att skaffa skulderna till världen också finge betala dem och inte skjuta dem ifrån sig på framtiden.

Finns verkligen en möjlighet för England och kanske sedan även för de andra länderna att på detta sätt komma loss ur skuldlandet — vore det inte offret värt?

## Bagarstugan

HORNSGATAN 37 • Tel. S84. 70 00  
FÖLKUNGAGATAN 65 " " 73 37  
GÖTGATAN 52 " " 333 09

## Nu skulle man bara vilja bedja:

»Snälla järnvägsmannar — och kända även andra människor — tänk på Edra ånkar!»

Ty hur välsignat väl det än må vara för oss andra, att inbetalingen av kronuskydderna fått den ryppningeluden fått — för dem blir det utan varje tvivel, att hädanterliga figurerna i restfångelägen som församliga skattebetalare.

Det är nämligen så, att medan mannens pension, liksom lönen under tjänstetiden, utbetalas månadsvis och — om jag inte är felaktigt underrättad — även förskottsvis, så utgår ånkans pension kvartalsvis och på så sätt att de två första månaderna av kvartalet betalas i efterhand, den tredje i förskott. Det är sålunda endast under fyra av årets månader som ånkan har möjlighet till kontantköp, mars, juni, september och december.

Så länge tiden för kronuskydderna ertäggande sträckt sig till och med den 31 december inverkade emellertid detta utbetalningsförhållande inte på deras möjlighet, att i laga tid fullgöra dessa utskylder, emedan de — åtminstone de flesta av dem — till denna datum hunnit bekomma årets sista kvartalsunderstöd. Nu sedan tiden för ertäggandet utgår i medio av den sista av detta kvartalets båda efterhandsmånader blir detta anordnade.

För staten är det ju inte vidare betydelsefullt om dessa skattebelopp bli erlagda inom den därför bestämda tiden eller ej. Det är endast ånkorna som, utom det, att de åsamkas obehag och kostnader för en indrivning, även komma i behov restlängderna till bevarade åt eftervärlden i ett sammanhang som inte anses hedrande.

Är inte det egendomligt, att en kär så män om sitt anseside som järnvägsmän-  
nen inte kan upplatta det anstötliga i att överlåta på oskylda: speerhandlare, husvärdar, bröd-, mjölk och andra försäl-

## Bort med de gamla fängelserna.

Mot fängelsstraffet skriver advokat Georg Branting i Social-Demokraten — från den utgångspunkten att vårt sätt att behandla de människor vi kalla för brottslingar är en den allra största skam för hela vår rätts och vår kulturståndpunkt. Advokat Brantings artiklar understryker i stort sett de synpunkter som Tidevarvet vid olika tillfällen hävdat fram och som så gripande hävdat fram av författaren som Wittels i hans bok Vårt tidens utan fängelser, Fuchsi i hans Vi tukt. husfångar, Hugo Lindberg i föredrag samt artiklar i Fönstret och det är glädjande att ännu en svensk röst gjort sig hörd på detta område.

När vi se det sönderfallande, privatkapitalistiska samhällets fullständiga oförmåga att över huvud taget kunna hävda någon slags moralisk norm för samlevnaden, skriver Branting, när vi runt omkring oss se utslagningen i rikarna, när vi måste förargas över de triasfriska slöserierna i sin arbetsfria inkomst, när vi förstärkt hur den konstanta arbetslösheten obehärligen måste verka neddragande och upplösande i synnerhet bland ungdomen, och när vi se mycket, mycket mera socialt elände och väsnande — att borde inte det då vara på tiden att vi åntligen göra oss fria från våra högfärdiga later gent emot de s. k. »kriminella» elementen? Vi ha faktiskt icke alls någon »social-etiska» grund att stå på, när vi fördöma dem, i vart fall inte när vi behandla dem på det sätt som nu sker. Skola vi fortsätta med att gripa mot »brotts-

Edra Dräkter och Kappor  
Beställ Ni fördelaktigt hos

**J. EDV. LINDGREN**  
HERR- OCH DAMSKRÄDDERI  
TEGNERGATAN 23 • TEL. N. 118 81  
Färdiga KAPPOR ställhalt utförda.

Kredit ordnas

**Maskinmärkning**  
Hälsöm å gardiner, lakan, örngott m. m. Modern plissering, knäpphäls, fällning samt stoppning av duktyger. Läger broderade örngott och nädskur.  
**Elin Madéns Märkningsateljé**  
Herkulesgatan 14, Stockholm, (David Brunksborgströg.). Tel.: Norr 119 05.

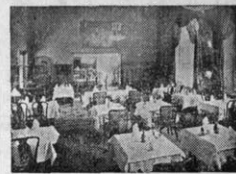
jära, att förskottet deras efterlevande kvinnors levnadskostnader. Slumpar det sig så lyckligt för ånkan, att mannen avgår med döden någon av månaderna mars, juni, september eller december, någon timma eller dag efter det han själv utbetommit sin egen lön eller pension, och hon alltså har detta belopp tillgängligt, samtidigt som hon är berättigad till ett förskottsbelopp å sin egen ånkepension, kan det ju nog gå någorlunda ihop. Men det är inte alla som vid sitt inträde i ånkeståndet erhåller denna lyxig park. Somliga män ha inte vetit bättre, än de ge sig av från jämeraldalen vid en för ånkorna så olaglig tidpunkt som sista dagarna i nämnda månader. Därmed orsakande att den efterlevande ånkan kommer att stå där med makens månadslön eller — pension förbrukad och icke berättigad att utbetomma något ur sin egen understödska förrän efter två månaders förlopp.

En sextioåring kom som änka i belägenheten att ensam bekosta fullbordandet av den lilla fastighet som skulle bli-  
vill hennes och makens hem för ålderdomen. Djupt ur jordens inandöme där hon höll på med brunnsgrävningen förde hon skämt med åskådarna om »brunnsvärkingen». Men hon var arbetsförmög och tapper. De ålderstigna, eller orkeslösa, eller mindre tappra, som bli ställda inför dessa två efterhandsmånader, hur tänker man världen skall ordna sig för dem?

Prästen har ju visserligen i uppdrag, att söndagligen hos den så kallade Vår Herre anhålla det denne mätte i nåder värda sig även om ånkorna. Men hur skall egentligen detta värdande försgä. Något mannaregen på våra bredgrader är troligen icke möjligt att åstadkomma. Åtminstone har man aldrig hört talas om annat än lite metniskare och annan gång, och dem är dessa ånkar som i regel varken ha erfordriga redskap eller fiskevatten; så lite befränta med.

Därför, snälla de på vilka detta beror, ställ om, så att ånkornas pension — även om den inte kan bli högre än den är — åtminstone kommer dem tillhanda så att de slipa gå till eftervärlden stämpelade som församliga skattebetalare.

Ruth Tängendal-Persson.



## Restaurang Port Arthur

Blekingegatan 40  
Telefon Söder 34784  
Bra matställe

## Regeringen planerar

en nedskärning av försvarsutgifterna på nära 20 miljoner kronor, vilka enligt förslagen som de militära myndigheterna, på regeringens uppdrag utarbetat skulle fördela sig på armé, marין och flyg med resp. 10½, 8 och 1 miljon kronor. Utgifterna under fjärde huvudtiteln skulle på detta sätt nedbringas till sammanlagt 101 miljoner kronor. För såväl arméns som marins del innebär förslaget en väsentlig inskränkning i inkallandet av värpiktiga.

## En glädjande nyhet

är regeringens lilla läxa åt Telegrafstyrelsen i och med konseljbeslutet att kvinnors skola få tillträde också till högre befattningar och att därför telegrafassistentkurserna skola stå öppna även för kvinnor. Vad postverket beträffar har det ju redan antagit denna jämställdhet. Även om riktheten i en sådan anordning synes självklart är det verkliga anledning att med glädje anteckna regeringens principiellt viktiga åtgärd.

På inbjudan av en del kvinno- och ungdomsorganisationer heller doktor Honorine Hermelin under den kommande veckan några föreläsningar i Sundsvallsdistriktet enligt följande program:

Söndagen den 27 november kl. 6 e. m. i **Sundsvall**, Folkets hus över ämnet **Diktatur eller demokrati**; socialdemokratiska ungdomsklubben inbjudare.

Måndagen den 28 november kl. 6 e. m. i **Esvik**, Folkets hus över **Ungdomsarens psykologi**. Inbjudare: Socialdemokratiska kvinnoklubben.

Tisdagen den 29 november kl. 7 e. m. i **Sund**, Finsta godtemperaflok över ämnet **Människorbedt efterlyses**. Inbjudare: Kooperativa Kvinnofé.

Onsdagen den 30 november kl. 6 e. m. i **Skönsberg**, Folkets hus på inbjudan av socialdemokratiska kvinnoklubben över ämnet **Diktatur eller demokrati**.



## I varje LUMA bor ljusets goda fé

Jag är ljusets goda fé och bor i varje LUMA. Under de mörka vintervällarna sprider jag gläde och trevnad i alla hem. LUMA är, som alla veta, hushällens egen lampa — ljusdragg och med lång bränn-  
25 watt — 80 öre

## Kooperativa





## Tidevarvet

Radikal politisk  
veckotidning

börjar 1933 sin 11:te årgång.

## TIDEVARVET

har sedan sitt första nummer arbetat för och vill allt fortfarande efter förmåga bidra till samhällsfrågor utveckling och lösning i radikal riktning.

## TIDEVARVET

har ständiga medarbetare i Elisabeth Tamm, Ada Nilsson, Elin Wagner, Honorine Hermelin, Karin Hermelin.

## TIDEVARVET

för 1933 kommer även att innehålla artiklar av följande, för våra läsare välcända namn:

Dr. Andrea Andreen-Svedberg, Dr. Gunhild Bergh, förf. Anna Björkman, fru Elsa Björkman-Goldschmidt, Wien, Dr. Emy Ek, fru Estrid Falberg-Brekkan, Island, kand. Johan Falck, lektor Emilia Fogelklou, förf. Helge Heerberger, Berlin, förf. Klara Johanson, förf. Maria Lazar, Wien, jur. kand. Herbert Lindberg, bostadsinspektör Lulli Lous, Oslo, förf. Harry Martinson, fru Helga Martinson (Moa), fröken Anna T. Nilsson, Genève, förf. Hagar Olsson, Helsingfors, herr Sven Stål, dr. Alma Sundquist, brörf. chef Anna Westergaard, Köpenhamn m. fl.

Vid prenumeration nu på Tidevarvet för 1933 erhållas decembernumren gratis.

Pris för helår Kr. 6:—

Postgiro 1544.

»Boken har sin egen uppläggning, sin egen ton och sin egen mening», skriver TURE JANSON i Aftonbladet i en glänsande anmeldan av

**Elin Wagners**  
nya roman  
**Dialogen**  
fortsätter

Pris 8: 50

BONNIERS

## Tre böcker...

(Forts. fr. sid. 1.)

fasthålla de föreställningar av transcendent natur som nödvändigtvis måste utgöra kärnan i all religion. Från psykologisk synpunkt kommer han till det resultat att möjlighet till religiös utveckling ej är allom given. Individer kommer alltid att finnas, säger han, vilkas konstitution ej medger en utveckling i denna riktning.

Ämnet är intressant, och åtskilligt vore att säga härom.

## Samhällets inställning till de sexuella avvikelserna.

De båda författarnas olika inställning till samhällsproblemen framgår även av deras uppfattning om de sexuella avvikelserna. Schou erkänner visserligen att »den Homosexuelle ikke selv kan gøre for at han har en pervers Trang. Men hvis han giver efter for denne pervers Trang bliver hans Handling betraget som uren av det bestaaende Samfund. — — —

Det homosexuelle Forhold betragtes som umoralsk og det ma betragtes saaledes av Hensyn for Samfundets og de normale Udvikling. Det er utenkelig og det vilde have ubehagelige Konsekvenser om Samlivet mellem Personer av samme Køn, blev legitimeret, saasom det er blevet foreslaet av Max Hirschfeld i Ligan for sexuell Reform.» Men Schou anför ikke några skäl varför det blir så ohyggligt och det enda råd han ger förutom det talmässiga lyssnandet till patienternas själsvård är undertryckandet eller sublimierandet av den sexuella driften.

## Barn och ungdom måste skyddas i sexuellt hänseende.

Helweg som på ett utmärkt sätt skildrar de olika konstitutionerna och särskilt framhåller hur konstitutionen binder är av en helt annan uppfattning även på detta område. Han stryker visserligen starkt under att det är samhällets uppgift att så mycket som i dess makt sträva till att barns och ungdoms liv i sexuellt hänseende likväl som i andra hänseenden må utveckla sig normalt, men går skarpt tillrätta med uppfattningen om att homosexualitet är en onaturlig last. Denna avvikelse beräknas förekomma hos minst två procent av mänskligheten och »de böra ha rätt att leva likväl som andra människor. Det ha de emellertid ej, ty deras liv är för allmänheten avskyrvt, en upptäckt av deras natur en skandal! Blott ett fåtal betänker att liksom det finns moraliska och moraliska, fördrivade och ofördrivade heterosexuella, finns samma kategorier bland de homosexuella. Ingen är fördrävd eller missförlorad endast därför att han är homosexuell.»

Helweg framhåller vidare att det är svårt att se vad skada samhället skulle ta om kulturellt utvecklade homosexuella skulle finna vila och trygghet i ett fast sexuellt utvecklade vänskapförhållande, som de heterosexuella kunna finna i äktenskapet. Han medger att de ha psykologiskt flera möjligheter att bygga upp RÄTTELSE:

I föregående nr av Tidevarvet förekom ett beklagligt tryckfel. Där stod att priset på dr Carl Cederblads bok *Bildningens väg* skulle vara 6:— kr. Den kostar i själva verket endast 4:75 kr.

**SINGER SYMASKINER**  
**ÄRO OJÄMFÖRLIGT DE BÄSTA**



## Kväkarna i Amsterdam.

(Forts. fr. sid. 1.)

tysk vänskaps- och träffpunkt. Så göra också kväkarna, österrikarna, schweizarna, skandinaverna, som trälade och svettades i somras för att utan någon lön hjälpa de arbetslösa i och av Wales gruvmråden att förvandra slagg- och avskrädeshögar till parker och lekplatser — men om detta mera i en annan artikel.

## Kväckarnas stora centra ligga i Europa.

Kväckarna ha inte någon internationell organisation, inte något världsförbund med president och stadgar. Det är förresten otänkbart för dem. Men utanför de två stora huvudgrupperna av kväckare i England och Amerika, vilka ha den direkta traditionen från den stora upptäckten och martyrtiden på 1600-talet ha många centra uppstått, i Holland och Tyskland kan man säga återuppstätt. De störa internationella centra ligga alla i Europa så när som på det i Filadelfia, men mindre centra finnas på alla kontinenter. De flesta ha väl uppstått genom att människor, som haft personlig kontakt med kväckarna och sett hur de gick genom kriget och efterkrigstiden, sökt sig fram genom deras historia till deras tro på Guds immanens, slutit sig samman till grupper och sedan till grupper av grupper, vilka hållas tillsammans av personliga vänskapsband och då och då återkommande konferenser. De bygga alla på samma tro, samma frihet i gemensamt liv på motsvarande sätt, och även där möjlighet för varaktigt livtjänst finns är det för många praktiska yttre hinder, därför att saken måste hållas hemlig.

Romanen *Ensamhetens brunn* framför just dessa synpunkter i konstnärlig form, på ett åtminstone i originalet sållynt vackert språk och med fullständig frihet från all anstötighet. Låt vara att den belyser endast de längst gående avvikelseerna, vars tragiska öden i hög grad formas av samhällets inställning, liksom att den invändningen kan göras att fallen pressas alltför hårt. Konflikterna öra många gånger allmänt mänskliga, oberoende av den sexuella konstitutionen. Det skadar dock icke att ämnet även på detta sätt tas upp till behandling, ty, som doktor Helweg framhåller, de faror som kunna anses hota sexuellt osäkra konstitutioner eller unga individer i den sexuellt osäkra övergångsåldern från de utpräglade homosexuella avvärjes säkrare genom öppen kunskap och insikt än genom fördöjande och fördomande av livsformer som alljämt existera.

Tidens förlag är all heder värt som åtagit sig den vanskliga uppgiften att införliva Radclyffe Halls flammande protestbok med svensk litteratur.

Ada Nilsson.

**Bliv slank**  
och fri från reumatism.  
Tag parafrinad (kontinensens mest användbara) lös

**ELEKTRO-MEDICO INSTITUTET**  
Södra Kungstornet, 8 tr. Tel. N. 35 92.  
Endast kronl. patienter.

**Köp Edra Hälsovårdsartiklar**  
för **KVINNOHYGIEN FÖRLOSSNING** **HAVANDESKAP BARNVÅRD**



hos **KIFA**  
KUNGL. NOVLEVERANTÖR

31 Regeringsgatan 31

skapen och aktning för varandras övertygelse och uppdrag, men det är intressant att se hur problemen skifta för dem.

## De olika gruppernas skiftande problem och program.

De engelska kväckarna ha efter förföljelsens första tid och dess återupplösande under kriget haft sin rot och sin ställning i det nuvarande samhället, ha genom den rikedom som finns på många händer kunnat göra nytta både hemma och borta och genom den aktning de åtnjuta haft inflytande och möjlighet att påverka de stora sociala och politiska frågornas lösning, verka för motsatsernas utjämning. Men inom samfundet gryr den insikten nu att rimlighet, rättvisa, arbete, fred, återupplösningskamp kan icke åga rum inom det nuvarande samhället. The Kingdom of God måste få en ny författning. Till detta behövs en omdaning genom vilken de kanske skola förlora sin ställning, sina medel, sitt inflytande, eller kanske kommer den dag dessförinnan, då de frivilligt måste ge upp allsammans och gå ut sina ärendefattiga som medlemmarna av Francisus tredje orden en gång.

För de amerikanska kväckarna är problemet närmast hur de skola få in liv och gemenskap i de många grupper som leva blott ett skenliv. För de tjeckiska har de skola kunna själva vandra och få andra med på toleransens väg i ofördragssambets land, för de skandinaviska, som Emilia Fogelklou uttryckte det, hur de på ett naturligt sätt skola kunna komma med in i arbetet, ut ur den andliga arbetslösheten.

## Tyskarna vänta en ny period av intolerans.

Men tyskarna ha ett alldeles särskilt problem. De äro inte mer än ett par hundra inalles och därför icke erkända av tyska staten. I proportionerna mellan de 200 och de 60 miljonerna ligger uttryckt något av deras problem och deras hjältelmod. De stå icke inför valet att frivilligt skola avstå från rikedom och anseende. Deras position är den att de måste samla sig till att behålla sin inre tro och sin yttre fasthet inför tider som stunda i Tysklands jord vila kväkarmartyrer från intoleransens och religionsförföljersernas tidigare epoker, de som nu leva vänta att en ny sådan skall bryta in, ja tecken äro redan där, ty för dem ser det ut som om deras fädernesland ginge in i ett nytt av dessa mörka skeden. Ständaktighet inför kommande lidanden är alltså de tyska kväckarnas mest personligt brännande problem även om de systas med olika uppgifter.

Odets tunga tank rullar fram, en drake vars pansarplåtvingar där de ännu ligga utmed sidorna, dölja en kulspetspäckad kropp. Talet går om uppripping av Tyskland, om uppripping av Nationernas förbund, om reaktionens olika utslag, om hungersmarschern mot de stora världscentra. Overallt nåd, hopplöshet, ovissheit, vem vågar lita på mänsklisk och på hennes framtid. Det blir något på en gång sublimt och skrärande över den ljusa tro som står mitt i allt detta, den att Gud är i arbete att få fram en ny värld ur den som förgår. Jag slutar med att citera ett par uttryck för denna tro som jag har nedskrivna:

»Det är visionens herraväld över hårda fakta som gör livet värt att leva.»  
»I profetiska tiden funnos människor som voro så säkra på Gud att för dem nyheterna från denna världen endast voro viktiga i den mån de förseede Gud med material för hans handlingar.» Och: »Gud är inte begränsad av sitt förfätna.» Slutligen: »Låt oss se upp. Gud torde komma med en stor överraskning — Let us look out for some surprise gift from God.»  
Elin Wagner.



## Råd och Rön

ANTIKVARIAT

## G. RÖNNELL

Internationellt Antikvariat.  
In- och Händsk speciallitteratur.

Kataloget på begäran

Sibyllégatan 19 (invid Ostermalmsorg)

Tel. O. 401 63.

GLASMASTERI

## Jilborns Glasmästeri &amp; Ramaffar

Kammargatan 27, Stockholm.

Tel. 61 62, (10) 61 62. Efter affärstid:

Tel. Vasa 155 45.

Utlöf alla slag av

Glasmästeri, inramningar, speglar, omfö-

rämningar.

Reellt och billigt arbete garanteras!

KÖRGMÖBLER

Kvalitetsutförda  
Körgmöbler

köper Ni absolut fördelaktigast

direkt från tillverkaren.

KÖRGMÖBELFABRIKEN

Enskede. Tel. Enskede 20 13

TRIKÅAFFAR

STOR SORTERING av  
GARN och SILKE

Till stickning och virkning, finnes i

AKERMANS TRIKÅAFFAR

Tel. V. (3) 12095. St Erikspan 17

PÅLSATELJEN

## PÅLSATELJÉ

N. G. MÖRK

Folkungagatan 49

22' huset från Göttingen

nutt för Göttingpalatset

Tel. St. 46 84 (4) 48 84.

Beställningar och re-

parationer utföras

hitt ytterst låga priser.

Förskickligt arbete

garanteras.

Karstens  
skorpor

OMTYCKTA, MORA,

HALLBARA

Levereras i: Påsar om 25 st. à 50 öre,

eller i Kanistrar om 50 st. à 1:—kr.

pr. kan.

Tillverkare:

AKTIEBOLAGET

Westerdahl &amp; Karsten

KUNGLIG NOVLEVERANTÖR

Firman grundad 1820.

STOCKHOLM

## TIDEVARVET

REDAKTION:

Telefon N. 48 42. Mottagningstid

10—12.

EXPEDITION:

Telefon N. 48 42.

Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4

e. m. Postgiro 15 44.

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:—

kvartal kr. 1:50. Lösningsnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

I text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1932

Zetterlund &amp; Thelander Boktryckeri-A.-B.